

i de mange frifindende Erklæringer, som man kan tænke sig fremkomme under denne Institution, hvad dens Historie rundt om i Verden bekræfter. For saa vidt dette beror paa manglende Villie til at rette sig efter Loven, er man jo berettiget til at forudsætte, at det dog kun kan være Undtagelser, som maa fremkalde Modforanstaltninger. Ja, kan man tænke sig, at det er Anarkister, der sidde som Nævninger; saa er Samfundet sin Undergang nær. Det er jo al Lov og Ret, som benægtes af disse, og det er af den Grund, at de ikke ville rette sig efter Loven i det enkelte. Saa kan man tænke sig, at politiske og sociale Modsætninger gøre sig gældende, at Nævningeretten kan tænkes ensidigt sammensat og af den Grund vil frifinde. Hvis det er Tilfældet, maa Samfundet paa den anden Side forudsættes at være i ret oprørte Tilstande, og skulde det forekomme, saa er det, den Situation indtræder, hvor Livet uundgaaeligt vil medføre Modforanstaltninger, saaledes som det i sin Tid skete for Irlands Vedkommende, hvor hele Institutionen ved Lov suspenderedes som Følge af, hvad der skete der.

Der er et tredje Tilfælde tænkeligt, det er, at Nævningerne ville frifinde, fordi de ikke ville have anvendt den enkelte Lov i det enkelte Tilfælde, f. Eks., som det er hændt, fordi deres Følelser og Tanker vare imod Dødsstraffen, eller fordi, som det ogsaa kendes, det Motiv, hvoraf Handlingen er udsprungen, har deres Sympati. I den Henseende tror jeg ikke, at Faren i Danmark vil være stor. For det første — for at blive ved disse Eksempler — fordi vi ikke have Dødsstraffen i noget nævneværdigt Omfang, i alt Fald ikke saaledes, at det er den eneste Straf, som kan anvendes, og i det andet Tilfælde, fordi vor Straffelovgivning tager Hensyn til de hæderlige Motiver, der kunne ligge bag ved en Forbrydelse, og af den Grund nedsætter Straffen, og endelig fordi Nævningerne, saaledes som det her er ordnet, faa Ret til at indstille til Benaadning. Det vil medføre, at Villien til at sætte sig ud over Loven vil være langt ringere, naar de efter deres Skyldig-Erklæring kunne indstille til Benaadning.

Dernæst er der Mangelen paa Evne. Ja, den, erkender jeg, vil i mange Tilfælde vise sig. Det vil ofte ikke være let for Nævninger at komme igennem Bevisernes Labyrinth, at udrede de ikke lette Fortolkninger og Forstaaelser, som de navnlig paa Grund af den nødvendige Ubestemthed, som ogsaa Straffelovene maa inde-

holde, maa finde sig til Rette i, og træffe det rette, og det vil ikke paa nogen Maade altid være givet, at Retsbelæringen fra Retsformandens Side gaar til Hjernen eller Hjertet hos Nævningerne. Men her maa man atter vende tilbage til Nævningeinstitutionens Begrundelse, som jo er den, at ingen, hvis Liv og Velfærd det gælder, bør kendes skyldig, uden at Lægmand kunne overbevise sig om, at han er skyldig. Ja, saa kan det være uheldigt, saa er det maaske nedbrydende for Retssikkerheden og kan volde Forargelse, at en Frifindelse finder Sted paa Grund af manglende Evne hos Nævningerne; men det hører til, det vender tilbage til Spørgsmaalet: Skulle vi yde eller ikke yde denne yderste Betryggelse for en Person, hvis Liv eller Velfærd vi ville angribe? Jeg tror alt i alt, at man maa sige, at hvor mange Brøst end Nævningeinstitutionen kan være behæftet med, er den i et Nutidssamfund ikke urimelig, ikke unaturlig og ikke uden Motivering i den sigtedes Interesse.

Det andet Hovedpunkt, som man har set paa Passivside med Hensyn til denne Institution, er den samtidige Ikke-Opfyldelse af Grundlovens § 71 om Forvaltningens Adskillelse fra Domstolene. Ja, det vilde være fuldkomnere, om det var sket, om vi i Lighed med de tidligere Lovforslag af denne Serie havde faaet det hele paa en Gang. Det vilde være fuldkomnere i den Retning, at man ogsaa paa Retsorganisationens nederste Trin havde Domsmagtens fulde Uafhængighed af Administrationen. De Motiver, der have ført til det her foreslaaede, ere jo vel væsentlig Bekostningshensyn. Jeg kunde i øvrigt anføre og har allerede under den tidligere Forhandling antydnet en anden og efter mit Skøn en bedre Begrundelse deraf: Det Fortrin, som den nuværende Ordning frembyder med Hensyn til en let, hurtig og hjemlig Adgang til Retsplejen for Befolkningen. Men hvad enten man nu mener det ene eller det andet, saa er der paa eet Punkt den Fordel, jeg vil sige i konservativ Retning, at man foreløbig bliver staaende ved Grundlovens § 74, at man søger at realisere den og lader sig nøje med indtil videre at lade § 71 hvile, for saa vidt den nemlig umuliggør eller hindrer Anklageprincippet Gennemførelse i Strafferetsplejen. Det er nemlig givet, at hvis man gennemfører Anklageprincippet og gør det hensynsløst og fuldt ud, saa er Dommeren stillet paa en passiv Stol, hvor han udelukkende har at holde sig til at dømme imellem, hvad Forsvarer og Anklager sige,